

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΟΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

STOYNA POROMANSKA

The purpose of the present paper is to call readers' attention to the socio-cultural aspects of foreign language education and the Modern Greek education in particular. The language, as the primary medium of a nation's culture, has preserved in itself the traditions, manners and customs of the nation which speaks it. The Modern Greek language like no other has preserved in itself this energy. Using the language as a medium, the lecturer could reveal in front of the auditorium the most interesting aspects of the behavior, everyday life, traditions, history and culture of the people who speak the language he teaches. The young people in Bulgaria, who learn Modern Greek language, demonstrate strong interest in these socio-cultural themes.

*Στον καθηγητή μου κ. Π. Κοντό
με αγάπη και απέραντη ευγνωμοσύνη
για όλα όσα του χρωστάω*

Όταν διδάσκουμε μια ξένη γλώσσα, διδάσκουμε την χώρα, τον πολιτισμό του λαού, ο οποίος την ομιλεί, όλο το σύμπλεγμα των κοινωνικών του σχέσεων. Στην περίπτωση μας διδάσκουμε την Ελλάδα, διδάσκουμε τον πολιτισμό της Ελλάδας –αρχαίο, βυζαντινό και νέο– διδάσκουμε τον Βούλγαρο φοιτητή ταξιδεύοντάς τον στα αιγαιοπελαγίτικα νησιά, τον γνωρίζουμε με τον Νεοέλληνα, με τις συνήθειές του, κληρονομημένες από χιλιάδες γενιές πριν, τον φέρνουμε σε επαφή με τον άφθονο αέρα στην αττική γη, με τον βαθυγάλανο ουρανό, του δείχνουμε τον ερωτικό δεσμό του Έλληνα για τη θάλασσα και την ελευθερία.

Η γλώσσα ως κύριος φορέας του πολιτισμού έχει αποθηκεύσει μέσα της τις παραδόσεις του λαού που την ομιλεί, και εκφράζει με διάφορους τρόπους τις συνήθειες των ομιλητών της, τα έθιμά τους, τα αισθήματά τους. Η ελληνική γλώσσα, όσο καμία άλλη, φέρνει μαζί της αυτό το φορτίο.

Ως χώρα-συνδεδεμένο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Βουλγαρία με τα πανεπιστήμιά της μπήκε στο δρόμο της εφαρμογής του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου για την Εκμάθηση, τη Διδασκαλία και την Αξιολόγηση των γλωσσών.

Βέβαια, στη Βουλγαρία πάντα υπήρχε μια παράδοση της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης με τα πολλά ξενόγλωσσα γυμνάσια, με τις φιλολογικές σχολές στα πανεπιστήμιά μας, στα πέντε από τα οποία διδάσκονται τα ΝΕ ως ισότιμη ειδικότητα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει πολιτικές για τη βελτίωση της γλωσσομάθειας στο χώρο της κατάρτισης και της εκπαίδευσης με στόχο την κινητικότητα των εργαζομένων και τις κοινές ευκαιρίες. Παράλληλα με τους εργασιακούς στόχους δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στους πολιτισμικούς σκοπούς για την καλύτερη αμοιβαία γνωριμία των λαών. Γίνεται λόγος όχι πια μόνο για την ανοχή και την κατανόηση του άλλου. «Το ζητούμενο δεν είναι πια η απλή ανοχή του διαφορετικού, αλλά η αποδοχή του, που σημαίνει όχι μόνο αναγνώριση του δικαιώματος να υπάρχει, αλλά και τον σεβασμό προς τα στοιχεία που το αποτελούν» (Αναλυτικό Πρόγραμμα 1998: 26).

Υπογραμμίζεται η σημασία της εξοικείωσης με τον πολιτισμό του λαού, τη γλώσσα του οποίου μαθαίνουν οι διδασκόμενοι. Η εξοικείωση κατά τη γνώμη μας είναι μικρής σημασίας στη σχέση του διδασκόμενου με τη χώρα, τη γλώσσα της οποίας μαθαίνει. Για το ακροατήριό μας, το οποίο αποτελείται από νέους ανθρώπους, σημαντικότερη θέση κατέχει η συναισθηματική σχέση. Η προσπάθεια του καθηγητή πρέπει ήδη από την αρχή να στοχεύει στη δημιουργία του αισθήματος συμπάθειας και με την πάροδο του χρόνου της αγάπης προς το λαό και τον πολιτισμό του. Για την επίτευξη των στόχων αυτών ο χρόνος είναι περιορισμένος, αλλά με την επιμονή και την υπομονή του καθηγητή στο τέλος επιτυγχάνεται η εξοικείωση και στη συνέχεια αυτός ο ιδιαίτερος συναισθηματικός δεσμός ανάμεσα στο ακροατήριο και στη κοινότητα της γλώσσας-στόχου.

Για μας στα Βαλκάνια έχει μεγάλη σημασία η προσπάθεια αυτή, ιδιαίτερα η γνωριμία των νέων μεταξύ τους επειδή υπάρχουν ακόμη αρκετές προκαταλήψεις και παλιά στερεότυπα. Όσον αφορά το σύγχρονο Έλληνα, πρέπει να ξέρουν οι νέοι ότι η Ελλάδα δεν είναι μόνο το συρτάκι και η ταβέρνα. Είναι η ανησυχία των Ελλήνων για την ανεργία, είναι οι σεισμοί, είναι οι πυρκαγιές το καυτό καλοκαίρι, αλλά είναι και οι υπεράνθρωπες προσπάθειες μιας μικρής χώρας να οργανώσει την καλύτερη Ολυμπιάδα, είναι το Φεστιβάλ Αθηνών με το Ηρώδειο, είναι το φεστιβάλ της αρχαίας τραγωδίας της Επιδαύρου, είναι η μικρή Επίδαυρος, είναι η σύγχρονη πολιτιστική ζωή στην Ελλάδα. Ιδιαίτερα τώρα με τους Ολυμπιακούς αγώνες το 2004 έχουμε πάμπολλες αφορμές να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των φοιτητών μας.

Υπάρχουν απόψεις γλωσσολόγων που επισημαίνουν ότι οι προσπάθειες για επίτευξη επικοινωνιακής ικανότητας παραμερίζουν τους άλλους στόχους στην εκπαίδευση. «Η επικοινωνιακή λειτουργία έχει σε τέτοιο βαθμό επισκιάσει την σημειογενετική/πολιτιστική λειτουργία της γλώσσας, ώστε αυτή μόνη να εμφανίζεται στους ορισμούς της γλώσσας» (Βέργη 1998: 111-112). Με την κοινωνιογλωσσική και κοινωνιοπολιτισμική ικανότητα (Αναλυτικό Πρόγραμμα 2002:

15) ως συνιστώσα της επικοινωνιακής ικανότητας εννοούμε γνώσεις για τη χώρα και το λαό, οι οποίες θα βοηθήσουν τον μαθητή στις μελλοντικές του σχέσεις με τους ομιλητές της γλώσσας-στόχου. Αυτό δε σημαίνει ότι υποτιμούμε τις άλλες δυο συνιστώσες –τη γραμματική και τη στρατηγική ικανότητα– αλλά πιστεύουμε ότι οι άλλες δυο ικανότητες σε μεγάλο βαθμό διευρύνονται και τελειοποιούνται με τη βοήθειά της, η οποία μέσω των αυθεντικών κειμένων προκαλεί ερεθίσματα στους φοιτητές ώστε να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους.

Σημαντικό μέρος της κοινωνιοπολιτισμικής ικανότητας είναι οι γνώσεις που προϋποθέτουν μια καλή συνεργασία στα πλαίσια μιας επαφής. Στην αρχή κάθε επαφής μπαίνουν στη χρήση οι διάφοροι γλωσσικοί τύποι φιλοφροσύνης, οι λεγόμενοι τύποι ευγένειας. Δεν είναι τυχαίο ότι σ' όλες τις κοινωνιογλωσσολογικές αναλύσεις δίνεται μεγάλη έμφαση σ' αυτή την πλευρά της επικοινωνίας, η οποία μπορεί να καταστεί μια καλή αρχή μιας επαφής και αντίθετα μπορεί να αποβεί αρνητικό στοιχείο και εμπόδιο για την συνέχεια της επαφής. Ο Γ. Μπασλής (2000: 113) μιλώντας για τις σχέσεις ανάμεσα στους συνομιλητές τονίζει: «Δυο συνομιλητές μπορεί να είναι σε σχέση εξουσίας μεταξύ τους ή σε σχέση ισότητας. Στην πρώτη περίπτωση ο ένας είναι ανώτερος από τον άλλο, βρίσκεται σε σχέση ισχύος. Στη δεύτερη περίπτωση οι σχέσεις των συνομιλητών κυμαίνονται από πολύ οικείες μέχρι εντελώς ψυχρές, δηλαδή οι συνομιλητές είναι δυο άγνωστοι μεταξύ τους άνθρωποι. Η σχέση εξουσίας, οικειότητας, μη οικειότητας κλπ. φαίνεται από τον τύπο που επιλέγει να προσφωνήσει κάποιος τον συνομιλητή του καθώς και τον αριθμό του β' προσώπου της προσωπικής αντωνυμίας, τον τύπο δηλαδή *εσύ* ή *εσείς* που χρησιμοποιεί».

Το μαθησιακό υλικό, το οποίο διαθέτουμε, προσφέρει από τα πρώτα κιόλας μαθήματα στους αρχάριους αρκετούς χαιρετισμούς και πολλούς τύπους αποχαιρετισμού. Οι φοιτητές, οι οποίοι ανήκουν στην ομάδα των ενηλίκων διδασκόμενων, είναι εξοικειωμένοι με την κοινωνική διαστρωμάτωση και με τη θέση τους στη κοινωνία. Όταν όμως οι γνώσεις δεν εμπεδώνονται με το σωστό τρόπο ή δεν εξηγούνται λεπτομερώς οι κοινωνιοπολιτισμικές και σημασιολογικές αποχρώσεις, μπορούμε να έχουμε περιπτώσεις, όπως είχαμε κατά την επίσκεψη του πρωθυπουργού της Ελλάδας, του κ. Κ. Σημίτη, στο πανεπιστήμιο της Σόφιας, όταν ένας πρωτοετής φοιτητής τον πλησίασε με τον χαιρετισμό «Γεια σου, κύριε», αν και ήταν και είναι καλός φοιτητής. Είναι γνωστό, και αυτό κάνει εντύπωση στους ξένους, ότι οι Έλληνες περνούν γρήγορα στο β' ενικό από το β' πληθυντικό της προσωπικής αντωνυμίας. Ανάμεσα στους νέους και στη Βουλγαρία η χρήση του β' ενικού είναι στις προτιμήσεις των συνομιλητών από την αρχή κιόλας της πρώτης επαφής.

Όσον αφορά τις διαφορές στη συμπεριφορά και στη νοοτροπία, η οποία στο σύνολό της κατά τον καθ. Β. Bogdanov, πρώην πρέσβη της Βουλγαρίας στην Ελλάδα, είναι κάτι εικονικό με πολύπλοκες σχέσεις με μικρότερα σύνολα και πλήθος πραγματικών εκδηλώσεων, αξίζει να παρατεθούν μερικές από τις πα-

ρατηρήσεις του, στο Πρώτο Συνέδριο των νεοελληνιστών των πανεπιστημίων των βαλκανικών χωρών στη Σόφια το 2001.

«Η παραμονή μου κατά διάφορες περιόδους στην Ελλάδα με έχει οδηγήσει στη δημιουργία εικόνων για τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στον ελληνικό και στον βουλγαρικό τρόπο ζωής και συνεπώς σε συμπεράσματα για την ύπαρξη αντιθέσεων στη συμπεριφορά και τον χαρακτήρα των Ελλήνων και των Βουλγάρων. Στη μνήμη μου έχουν μείνει ορισμένα ενδεικτικά φαινόμενα όπως π.χ. το να συγκεντρώνονται οι άνθρωποι σε παρέες, ή η διαφορετική μορφή της ελληνικής και της βουλγαρικής συζήτησης. Έτσι έχω διαπιστώσει ότι η αξία της ελληνικής κουβέντας συνίσταται στην ίδια την κουβέντα, πράγμα από το οποίο προκύπτει και η ανάγκη της συνέχειάς της με όλα τα μέσα, ενώ η κατευθυνόμενη σε κάποιο στόχο βουλγαρική κουβέντα δεν έχει αυτή τη συνέχεια και δεν εμπεριέχει τη γλώσσα της ελληνικής».

Από όσα λέχθηκαν μέχρι τώρα, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι έχουν σημαντική θέση στη διδασκαλία μιας ξένης γλώσσας οι ασήμαντες στην πρώτη ματιά πλευρές της συμπεριφοράς των μελών μιας γλωσσικής κοινότητας. Περιπτώσεις παρόμοιες με το παράδειγμα, στο οποίο αναφερθήκαμε, οφείλονται πιο συχνά στην άγνοια. Πρέπει να τονίσουμε όμως ότι τις λεπτές σημασιολογικές και κοινωνικές αποχρώσεις στη γλώσσα και στην συμπεριφορά του λαού της γλώσσας-στόχου πρέπει να τις ξέρουν πρώτα απ' όλα οι καθηγητές, για τις οποίες, στις περισσότερες περιπτώσεις, στα πανεπιστήμια του εξωτερικού η ΝΕ δεν είναι η μητρική τους γλώσσα.

Επανερχομαι σε όσα αναφέρθηκαν στην αρχή. Διδάσκοντας μια ξένη γλώσσα προσφέρουμε μια σφαιρική γνώση για τη γλώσσα, για το λαό και τον πολιτισμό του μέσω της γλώσσας. Ίδου γιατί μετά το πρώτο έτος σπουδών στόχος μας είναι η διεύρυνση του λεξιλογίου, το οποίο καλύπτει θεματολογία που ανταποκρίνεται στους στόχους του εκπαιδευτικού προγράμματος και στα ενδιαφέροντα των μαθητών, καθώς και η εμπέδωση και επέκταση των γνώσεων, που έχουν αποκτηθεί με βάση το λεξιλόγιο. Οι χωριστές λέξεις όμως, όπως υπογραμμίζει ο Μήτσης, εκτός γλωσσικού περιβάλλοντος «παραμένουν έννοιες ρευστές, στοιχεία εν πολλοίς κενά, χωρίς καθορισμένο ρόλο και σκοπό. Μόνον όταν ενταχθούν σε συμφραζόμενα αποκτούν συγκεκριμένη σημασία, λειτουργία και ταυτότητα» (Μήτσης 2001: 54). Και επειδή οι φοιτητές ως ενήλικοι διδασκόμενοι έχουν αρκετά μεγάλο σύστημα εννοιών, καθώς και ένα σύνολο εμπειριών και αξιών, μπαίνουν στην εκπαίδευση με ορισμένες προθέσεις και προσδοκίες και δεν έχουν τους μαθησιακούς περιορισμούς των παιδιών, δεν είναι δύσκολο να εισαχθεί αρκετά νωρίς το σοβαρό κείμενο ανάλογα με το επίπεδο σπουδών ώστε το διδακτικό υλικό να μην μετατρέψει το ξενόγλωσσο μάθημα σε ένα βαρετό μέρος της μαθησιακής διαδικασίας. Σ' αυτή την κατεύθυνση ενισχυτικό στοιχείο στην ξενόγλωσση εκπαίδευση είναι το ενδιαφέρον κείμενο, το οποίο χαρακτηρίζεται από πληροφορικότητα. Για τους νέους αυτό το κείμενο στις περισσότερες περιπτώσεις είναι το επίκαιρο κείμενο. Σ' ένα γκάλοπ, το

οποίο πραγματοποιήθηκε με τους φοιτητές του Νέου Βουλγαρικού Πανεπιστημίου, στο ερώτημα «Με τι άλλο θα θέλατε να ασχοληθείτε στις ώρες διδασκαλίας;» οι περισσότεροι φοιτητές απάντησαν «Με επίκαιρα θέματα που μας αφορούν», ή «Με περισσότερες ασκήσεις προφορικού λόγου». Στο ερώτημα «Ποια μαθήματα είναι περιττά στο εκπαιδευτικό σας πρόγραμμα;» οι περισσότερες απαντήσεις ήταν «Τα θεωρητικά μαθήματα». Μόνο μια απάντηση ήταν υπέρ των θεωρητικών μαθημάτων. Η ανάλυση των μαθησιακών αναγκών είναι φυσικά σημαντική ως ένα βαθμό, αλλά δεν πρέπει να μας οδηγήσει στον περιορισμό των θεωρητικών μαθημάτων στα πανεπιστήμια, χάρη στα οποία οι φοιτητές αποκτούν μια ευρεία γνώση για τη γλώσσα-στόχο, αλλά ταυτόχρονα χωρίς να παρασυρόμαστε από κάθε επιθυμία των φοιτητών μας, δεν μπορούμε να μην αφουγκραστούμε τις τάσεις των καιρών μας.

Σήμερα όλο και πιο πολύ το ενδιαφέρον των γλωσσολόγων, των επικοινωνιολόγων, των αναλυτών των ΜΜΕ, καθώς και των θεωρητικών της μετάφρασης στρέφεται προς το κείμενο, δηλαδή στην προφορική και γραπτή ομιλία και προς τους μηχανισμούς που διέπουν την επικοινωνία. Υπό τον όρο 'κείμενο' είναι γνωστό ότι στη γλωσσολογία εξετάζεται ένα ευρύ φάσμα συνδυασμών σημείων. Αλλά το σοβαρό αυθεντικό επίκαιρο κείμενο είναι ένα πολύ ισχυρό εργαλείο στο επίπεδο των προχωρημένων, αν και μπορούμε να ξεκινήσουμε με πιο απλά κείμενα από το μέσο επίπεδο.

Με δεδομένη τη βασική αρχή να διδάσκεται το λεξιλόγιο σε θεματικές ενότητες τίθενται μερικά ερωτήματα, τα οποία προκύπτουν πάντα και απαιτούν λύση. Είναι το μέγεθος του κειμένου προς ανάλυση, το οποίο πρέπει να είναι ανάλογο με το επίπεδο του ακροατηρίου. Ο αριθμός των άγνωστων λέξεων δεν πρέπει να είναι υπερβολικά μεγάλος, ώστε να μπορούν οι μαθητές με την πρώτη ανάγνωση να καταλάβουν το μήνυμα του συντάκτη του κειμένου. Εάν μπορούν και καταλάβουν με την πρώτη ανάγνωση το μήνυμα, το κείμενο είναι πια για αυτούς μια πρόκληση και, εάν το θέμα τους ενδιαφέρει, αρχίζουν και ψάχνουν μόνοι τους τις άγνωστες λέξεις. Και ένα άλλο χαρακτηριστικό, που έχει ιδιαίτερη σπουδαιότητα εκτός από τη συνοχή, η οποία είναι υποχρεωτική, είναι η προφορικότητα του κειμένου, δηλαδή εάν τους ωθεί στην παραγωγή λόγου, στη θέληση έκφρασης γνώμης, στην ομιλία και επικοινωνία.

Η περιέργεια, η οποία χαρακτηρίζει τους νέους (έχουμε πάντα υπόψη μας τους φοιτητές μας), τους οδηγεί αδιάκοπα στην αναζήτηση του νέου και του επίκαιρου.

Όπως τονίστηκε ήδη, η αναζήτηση νέων και επίκαιρων θεμάτων είναι καθημερινή υποχρέωση του καθηγητή. Στα πλαίσια πάντα της διδακτικής ύλης και του εκπαιδευτικού προγράμματος εισάγονται θέματα, τα οποία απασχολούν τους Έλληνες σήμερα και τα οποία μπορούν να αποτελέσουν αργότερα αφορμή για κάποια συζήτηση.

Φυσικά, το επίκαιρο κείμενο προσφέρει και στον καθηγητή και στον προχωρημένο μαθητή μεγαλύτερη ικανοποίηση. Επειδή όμως μας ενδιαφέρει η αντα-

πόκριση του ακροατηρίου και τα αποτελέσματα στην εκμάθηση της γλώσσας-στόχου, θέλουν προσοχή οι δύο άξονες το κείμενο να προσφέρει νέες πληροφορίες στον μαθητή και ο βαθμός των δυσκολιών να μην υπερβαίνει κατά πολύ το επίπεδο των γνώσεων του ακροατηρίου.

Παρακολουθώντας τη Βουλή των εφήβων στην ελληνική τηλεόραση σημειώσα τα θέματα, τα οποία απασχολούν τους εφήβους: η εκπαίδευση, η ανεργία, τα ναρκωτικά, η απασχόληση, το περιβάλλον. Μια μαγνητοσκοπημένη εκπομπή με θέμα την εκπαίδευση παροτρύνει τους φοιτητές για συζήτηση, αφού όλοι έχουν περάσει τα πρώτα στάδια της εκπαίδευσης, τους απελευθερώνει από τον φόβο των λαθών και έτσι παίρνουν ευχαρίστως μέρος στη συζήτηση με τα μέσα που διαθέτουν. Επειδή και οι ίδιοι είναι ακόμη στα θρανία και σε κάποια βαθμίδα της εκπαίδευσης στην χώρα στην οποία ζουν, συγκρίνουν τις διάφορες πτυχές του θέματος, τους ενδιαφέρουν οι λύσεις των προβλημάτων, τους ενδιαφέρει τι προβλήματα αντιμετωπίζουν οι συνομήλικοί τους στη χώρα, τη γλώσσα της οποίας μαθαίνουν, στην περίπτωση μας στην Ελλάδα.

Το θέμα του επαγγέλματος και της σταδιοδρομίας προκαλεί το άμεσο ενδιαφέρον των φοιτητών μας. Υπάρχει ανάγκη να εισαχθούν πιο εξειδικευμένα θέματα στο ξενόγλωσσο μάθημα, π.χ ανάλυση οικονομικού κειμένου. Η διδασκαλία ορολογίας και εξειδικευμένου λόγου προσφέρει στους διδασκόμενους συγκεκριμένες γνώσεις ή/και δεξιότητες έκφρασης. Στο εγχειρίδιο για προχωρημένους που χρησιμοποιούμε υπάρχει ένα βιογραφικό σημείωμα-πρότυπο, το οποίο πραγματικά χρησιμοποιείται ως πρότυπο όταν τυχαίνει να υποβάλλουν σε ελληνική εταιρεία δικαιολογητικά για κάποια θέση και γράφουν το δικό τους βιογραφικό σημείωμα. Υπάρχει κείμενο από τον ελληνικό τύπο με θέμα «Πώς να πουλήσουμε έξυπνα τον εαυτό μας;». Τα παιδιά αυτά δεν έχουν μάθει σε οικογένειες οι οποίες προσπαθούν να προετοιμάσουν τους απογόνους τους για τις νέες συνθήκες στη ζωή. Αυτές οι νέες συνθήκες βρήκαν τους περισσότερους Βουλγάρους απροετοίμαστους. Το μάθημα αυτό δηλαδή τους βοηθάει και στην πιο εύκολη προσαρμογή τους στο νέο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον στη χώρα μας, καθώς και για τις μελλοντικές επαφές τους με τους ομιλητές της γλώσσας που μαθαίνουν.

Η πιο δύσκολη πλευρά της εκμάθησης είναι η απόκτηση δεξιοτήτων προφορικού λόγου. Οι απαιτήσεις των φοιτητών μας είναι για περισσότερες προφορικές ασκήσεις, με τις οποίες μπορούν να αποκτήσουν επικοινωνιακές δεξιότητες. Δεν είναι εύκολο για τον καθηγητή να δημιουργήσει την κατάλληλη ατμόσφαιρα για ομιλία εκτός του φυσικού γλωσσικού περιβάλλοντος, αλλά οι στόχοι του εκπαιδευτικού προγράμματος επιβάλλουν την επικοινωνία και στο μάθημα και ως τελικό στόχο της διδασκαλίας μιας ξένης γλώσσας. Σήμερα δεν είναι τόσο δύσκολο να μπει ο νέος στο διαδίκτυο και να διαβάσει κείμενα σε όποια γλώσσα θέλει και σε όποιο θέμα τον ενδιαφέρει. Είναι θέμα βούλησης και εκ μέρους του μαθητή και εκ μέρους του καθηγητή. Ο καθηγητής από την άλλη πλευρά είναι υποχρεωμένος να παρακολουθεί καθημερινά τη χώρα της

γλώσσας-στόχου, να προσφέρει στους φοιτητές νέες πληροφορίες μέσω της γλώσσας για τον κόσμο, ο οποίος τους ενδιαφέρει, να παίζει το ρόλο του «πνευματικού» μεσολαβητή ανάμεσα στο ακροατήριό του και στην χώρα της γλώσσας-στόχου.

Η ανθρωπότητα αναπτύσσεται, αυτό σημαίνει ότι αναπτύσσεται και η σκέψη του ανθρώπου, και συνεπώς και η γλώσσα του με το συνεχώς αναπτυσσόμενο σύστημα των εννοιών. Δεν μπορεί η ξενόγλωσση εκπαίδευση να μείνει με το λεξιλόγιο του προπερασμένου αιώνα, μιας και ο περασμένος είναι τελείως πρόσφατος. Το λεξιλόγιο είναι ένα δυναμικό συνεχώς μεταβαλλόμενο σύστημα της γλώσσας. Οι νέες τεχνολογίες είναι η νέα πραγματικότητα στη ζωή μας, άρα και στη γλώσσα. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι πρέπει να είναι αρωγοί μας και στην ξενόγλωσση εκπαίδευση.

Stoyna Poromanska
Sofia University "St. Kliment Ohridski"
e-mail: poromanska@yahoo.com

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βέργη, Σ. 1998: "Η διδασκαλία της γλώσσας μέσα από μια ολιστική γλωσσολογική προσέγγιση". *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 18, 109-114.
- Κοντός, Π., Ιακώβου, Μ., Μπέλλα, Σ., Μόζερ, Α. & Χειλά-Μαρκοπούλου, Δ. 2002: *Αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας σε ενήλικους. Επίπεδο επάρκειας*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Μήτσης, Ν. 2001: "Το λεξιλόγιο υπό το πρίσμα της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας. Προτάσεις για μια ανανεωμένη διδακτική προσέγγιση στον τομέα της Ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας". *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση* 1.
- Μπασλής, Γ. 2000: *Κοινωνιογλωσσολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Παπαευθυμίου-Λύτρα, Σ., Κοντός, Π., Μόζερ, Α., Μπακάκου-Ορφανού, Α. & Χειλά-Μαρκοπούλου, Δ. 1998: *Αναλυτικό πρόγραμμα για τη διδασκαλία της ΝΕ ως ξένης γλώσσας σε ενήλικους (Επίπεδα 1 και 2: Εισαγωγικό και Βασικό)*. Διατμηματικό πρόγραμμα για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας 1. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.